

TŘI VE FANČE,

© LINDĚ NEMLUVĚ

IVANA ŠMEJDOVÁ





první český portál
s digitálními koncerty

Ivana Šmejdová

Tři ve Fanče, o Lindě nemluvě

Rodinný výletní kroužek znovu na cestách,
tentokrát po Spojeném království Velké Británie
a Severního Irska, ovšem bez Irska



Všechna práva vyhrazena. Žádná část tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno. Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovému sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Ivana Šmejdová, 2013

Illustrations © Ludmila Šmejdová, 2013

© Carpe diem, 2013

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic

ISBN 978-80-87631-99-7 (pdf)

ISBN 978-80-87631-68-3 (iBook)

A TAK JSME MĚLI FIDA

A tak jsme měli Fida. Poněvadž byla zima, nasadili jsme mu kulíšek, aby s námi mohl jezdit do zasněžených jižních Čech. Fido si výpravy velmi oblíbil. S chutí sedal v sednici za klavírem (jako jiní za pecí) a díval se kolem jiskrnými hnědými očkami tak důvěřivě, bezelstně, ba dokonce vděčně, že by ho člověk samou láskou sežral. Brzy jsme zjistili jeho záliby a maximálně mu vycházeli vstříc. Náčelník mu hrál jeho oblíbené písně, dokonce mu ve vánočním songu, který tradičně skládá pro Výletní kroužek, věnoval sloku:

Hleďme Fida
Jak si hlídá
By se bez něj nejelo
Jak se bojí
Jsou s tou svojí
Tělo na tělo

V autě vzadu čokoládu
Práskal až zapatlal sic
Když se hledá
Kdo tam sedá
Tváří se že nic.¹⁾

Hrdlili jsme se o to, kdo si ho vezme s sebou večer do postele, rozmlouvali s ním a láskyplně si utahovali z jeho baculaté neohrabanosti. Na jaře jsme mu pořídili zelenobíle kostičkovanou kšiltovku, kterou si nasazoval podle Matěje frajersky kšiltem na stranu a byl blahem bez sebe. Tou dobou jsme si už nedovedli náš život bez Fida představit. Nic na tom neměnil fakt, že Fido je plyšová opice.

A tak jsme měli Lindu. Přibyla k nám stejně náhle a samozřejmě jako Fido. Kulíšek měla svůj, ale akcí výletního kroužku se zúčastňovala stejně radostně jako on. Dívala se na svět kolem zářivými hnědými očima, něžně se usmívala a slušelo jí to. Stala se vítaným návštěvníkem našeho sídla v Purkyni, a když se záhy objevil v koupelně další kartáček na zuby a u Matěje pod polštářem ve se se pruhované tričko, nebylo pochyb o tom, že není návštěvníkem náhodným.

¹⁾ *Zpívá se na melodii chronicky známé české vánoční písně Vánoce, Vánoce přicházejí.*

Za noci mě napadla šílená myšlenka: jsou oba tyto roztomilé nové elementy JEN TAK? Nejsou nakonec signálem zásadního posunu v našem životě? Posunu přirozeného, v čase logického, ale o nic méně významného než příchod další životní etapy? Ta bude mít určitě své úžasné kouzlo a šťávu, ale zároveň bude znamenat konec té předchozí. A u toho odhalení začala jsem malinko poňukávat: Matěj přestává být s definitivní platností JENOM NAŠÍM malým Králíčkem, tím, jehož vnitřní svět absolutně známe a s ním všechno sdílíme, tím, kterého můžeme uchránit všeho zlého (alespoň jsme vždycky měli ten pocit). Přinesl si slečnu a už jede sám za sebe, už si buduje svůj vztah mimo rodinný kruh. A Fido? Prokrista, že by byl naší infantilní berličkou, s níž se pošetile belháme za vzdalujícím se Matějem? Blbost. Prostě máme plyšovou opici, jako jiní mají papouška nebo terénní auto. A nesouvisí to s ničím jiným než s naší hravostí. (Tedy – chceme-li nazývat věci pravými jmény, pak hovořme – v našem věku – spíše o výstřednosti.) Docela se mi ulevilo, vlastně se nic mimořádného neděje, všechno je, jak má být.

KRÁTKÝ POHLED DO HISTORIE „VÝLETNÍHO KROUŽKU“

Výletní kroužek je dobrovolné seskupení původně tří osob – členů rodinné jednotky –, které se zformovalo koncem 90. let, a to na základě naší poněkud nestandardní rodinné situace, poměrujeme-li modelem soužití obvyklým v našich krajích. Naše rodinné výlety byly tedy po určité období přímo konspirativního rázu. Jejich základem se stala mystifikační hra na „náhodný stop“, z kterého se vyklubal krásný víkendový výlet. V pátek odpoledne jsme s Matějem (přezdívaným důvěrně v kruhu rodiny Králík) přeběhli starý železniční most přes řeku Labe k pivovaru, k tomu pivovaru, který spolu s městečkem, kde se zastavil čas, navždycky proslavil mistr Hrabal. Stoupli jsme si na okraj výpavky a jali se stopovat. Fakt je to k neuvěření, ale vždycky nám zastavila bílá felicie se školským inspektorem Smetanou za volantem. Tatínkův Smetana byla opravdová herecká etuda: sice poněkud nerudný, ale v podstatě dobrácký osamělý člověk neměl s kým sdílet radost z častých restitucí hradů, zámků, hotelů, penzionů či horských chat. Na cestě za převzetím nové nemovitosti nás co stopaře naložil, že nás kus cesty popoveze, ale my s Králíčkem, jedouce naopak na víkend někam nazdařbůh, jsme se mu pod záminkou výpomoci vnutili do výpravy.

„Pane, moc děkujeme, že jste nám zastavil. Dnes už nejsou lidi za volantem uznali jako dřív a aby vám zastavil slušnej člověk, to je skoro zázrak.“

„Ale já vlastně ani zastavit nechtl, já jsem jen malinko přibrzdil a vy jste se mi nahrnuli do auta!“ odvětil pobouřeně inspektor.

„Z toho si nic nedělejte,“ opáčila jsem nelogicky, „nakonec budete ještě rád, uvidíte.“

Inspektor si vůbec nebyl jist, že bude rád, ale co už s námi, za nohu nás z auta vytahovat nebude.

„Neznáme my se nakonec?“ pokračovala jsem neohroženě v konverzaci. „My vám jeli asi před měsícem tady se synkem taky takhle na výlet a představte si, že nám zastavil člověk, kterému vrátili v restituci zámek v Chlumci nad Cidlinou. Jel si ho zrovna převzít. A považte, vzal nás s sebou. Na ten zámek! On vám byl dost podobnej... No jo, ukažte? Ježíš, to je náhoda, to jste byl vy, že jo?“

Inspektor posléze rezignoval, když viděl, že se nás jen tak nezbaví. Zkusil nás naposled odradit sdělením, že tentokrát jede v á ž n ě daleko, že míří – teď už na svůj – Hraniční zámček až kdesi na jihu Moravy. Jeho informace měla úplně opačný efekt. No, nechali byste si ujít takový zážitek?

Díky inspektoru Smetanovi, později Náčelníkovi, pověstnému svými mimořádnými diplomaticko-vyjednávacími a organizačními schopnostmi, o kontaktech nemluvě, jsme prožili na našich kratších i delších výletech nezapomenutelné situace. Zámecké apartmány, ne běžně přístupné veřejnosti, klíče k uzamčeným zámeckým zahradám, nocování v muzejních objektech, za májového deště koupání v písečných jezerech utajených před veřejností, kdy jsme tam i nejspíš na celém světě byli úplně sami... Plovala jsem s rozevřeným deštníčkem v ruce – přece se neurousám před večírkem! Procestovali jsme republiku křížem krážem.

Konspirace má své kouzlo, ale všeho do času a všeho s mírou. Se zvyšujícím se počtem výletů nastal čas změny jejich statusu z konspiračních na oficiální. Mezi ně se pak již zařadily dvě zatím nejslavnější akce: na západ – do Spojených států amerických v roce 2002 a na východ do Ruska v roce 2005. Pokaždé po návratu z těchto náročných expedic mi trvalo dost dlouho, než jsem přeplovala zpátky do svého světa oceán zážitků, které přinesly, pojmenovala je a sestavila do kapitol, abychom tak měli už navěky věků záznamy o té které jedinečné, neopakovatelné cestě.

NÁČELNÍK ROZEHRÁVÁ NOVOU AKCI

Nevím, jak se to děje vám, ale mně čas pádí jako splašený kůň, přičemž ještě před několika lety pádil o poznání pomaleji. Jakto? Nejspíš jde o přirozený jev, ježto naše biologické hodiny tikají s přibývajícím věkem pomaleji, ale reálný čas plyne stále stejně, což vysvětluje výše zmíněný nepoměr. A když k tomu přičtete mimořádnou kumulaci významných událostí v daném čase, vyjde vám z toho rok-smršť, který určitě je k r a t š í než roky obvyklé, roky stojatějších vod. Akorát to zatím nikdo exaktně nezměřil.

Ach, lépe zavčasu opustit vratkou palubu povrchního filosofování a držet se věcí konkrétních, pro jistotu. Nechci riskovat Matějovy komentáře mých hlubších úvah.

Rok 2008 byl pro nás kruciální. Obecně si Výletní kroužek nemůže stěžovat na nedostatek prožitků. Naopak. Řekla bych, že se pohybujeme v tomto ohledu dost nad celosvětovým průměrem. Ale kvapik roku 2008 byl vskutku ďábelský, udála se spousta zásadních událostí, řada z nich byla báječných (Matěj slavně odmaturoval a byl přijat na Filozofickou fakultu UK ke studiu estetiky), řada kuriózních (Náčelník se uvolil a u příležitosti Matějova maturitního plesu si nakoupil OBLEK?! On, který k maturitám chodí zavile už leta v kostkovaném a těsném sáčku po tatínkovi, který v něm před padesáti lety reprezentoval československý akademický sport na jedné ze světových univerziád.), řada veselých (do našich životů vstoupil rozverný maličký psíček Jonášek), řada příjemných (vydařený sraz mé maturitní třídy po třiceti letech, který skončil nad ránem v počtu 15 lidí u nás doma)... Naproti tomu se však semlelo několik situací, které znamenaly ohrožení naší jednotky jak zdravotně, tak existenčně, což ve finále znamenalo konec sedmi tučných let, vyjádřeno biblickým obrazem. Tedy konec neuvěřitelného dlouholetého hájení našeho malého společenství před vším zlým odkudsi shora. Ale o tom posléze. Nyní se věnujme tomu, co z celé rekapitulace vychází jako vrcholné kladné číslo: další, v pořadí třetí Velký Výlet Výletního Kroužku. Tentokrát do Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, avšak bez Irska.

Jak k němu došlo? *Cherchez le chef – Za vším hledej Náčelníka.* Tento neustává ve svých atraktivních pedagogicko-osvětových aktivitách. Jedním z jeho posledních význačných kousků bylo zapojení nymburského gymnázia do jakéhosi mezinárodního projektu Britské rady (zaštitěno samou královnou

Alžbětou II.), jehož přidanou hodnotou byla družba se střední školou v Kirgby Stephen, městečku s nezaměnitelnou atmosférou uprostřed nefalšovaného anglického venkova těsně pod hranicí Anglie se Skotskem. Konečně výměna studentů i profesorů se školou ve Velké Británii! Britové se obecně stavějí ke studentským středoškolským výměnám rezervovaně. Náčelník jásal. Poté sbalil ranec, sečetl na letišti v Ruzyni dvacet studentů a nabral směr Manchester. Byla to slavná výprava. Sedmnáctiletí a osmnáctiletí gymnazisté z České republiky se octli tváří v tvář opravdické Británii.

- Zázitek č. 1: Velká Británie zdaleka n e n í jen Londýn a Beatles;
- zázitek č. 2: Anglie má místo lesů o v c e;
- zázitek č. 3: Vrstevníci, tj. středoškolská mládež žijící ve farmářských rodinách anglického venkova, mají sice mobily a MP3, ale řada z nich n e b y l a v Londýně;
- zázitek č. 4: Máš-li hospodářství, m u s í š přiložit ruku k dílu.

Střední škola v Kirgby Stephen se nedala zahanbit, uvítání českých studentů bylo velmi vřelé. Tito byli záhy rozebráni rodinami anglických dětí a rozvezeni na farmy v okruhu 30 km. Druhý den nebyla o historiky ze života na farmách nouze. Ze všech vyčnívala nejvýše ta o večerním masakru ve stodole (viz zázitek č. 4). Dva z chlapců trávili poklidný večer s hostitelskou rodinou čítající čtyři děti ve věku 10 až 17 let a jejich rodiče, starostlivou maminku a otce, boдрého, obrovitého farmáře. Seznamovací večer hladce plynul do chvíle, než se ten velký člověk vztyčil ze svého ušáku a pravil: Tak jdem na to. Celá famálie si v předsíni rozebrala různé předměty, které by kriminalista klasifikoval jako tupé: basebolové pálky, dřevěné palice, vycházkové hole, smetáky či staré deštníky. Naši dva studenti byli vyzváni k účasti na noční akci též, aniž by jen tušili, co se chystá. Vražedné nástroje byly rozděleny a všichni následovali obřímího otce na dvůr před vrata velké stodoly. Vše se dosud odehrávalo v naprosté tmě a úplném tichu. Otec skupinu přehlédal a spokojeně pokývl. Tu zničehožnic strašlivě zařval, rozrazil vrata stodoly a rozsvítil. Před zraky našich konsternovaných studentů se začal odehrávat Armagedon. Po hliněné podlaze stodoly pobíhaly desítky pišticích KRYŠ, které se jednotliví členové rodiny jali zuřivě třískat po hřbetech přidělenými zbraněmi. Honza, trénovaný v bojových disciplínách a válečník naturelem, přestože se v kuriózní situaci zorientoval velmi rychle, přiznal, že docílit úspěšného zásahu bylo velmi obtížné. Sám měl na pažbě pouze jeden zářez, ale byl samotným velitelem akce pochválen za nasazení a prokazatelně velký potenciál do budoucna. Po deseti minutách farmář zú-

částečně poděkoval za aktivní přístup a všichni se rozešli do kanafasu. I to je Británie. Good bless her...

Británie, to je – krom kulturněhistorického, společenskopolitického i ekonomického přínosu celému světu, o kterém se učíme ve škole – ještě taky země prostá lesů. Rozlehlá vřesoviště jsou bez jediného vzrostlého stromu a prý je to poplatné středověkému extenzivnímu hospodaření, kdy obyvatelé vesnic – zemědělci – klučili postupně lesy ve svém okolí pro potřeby chovu, zejména ovcí.

Británie – to jsou:

dřevěné branky na hranicích soukromých pozemků se zvláštním systémem do sebe zapadajících vrátek, který umožňuje projít lidem, leč brání průchodu ovcí;

stovky kilometrů turistických tras značených už před staletími, které farmáři dodnes respektují a své pozemky neoplocují. Pokud by však – podle litery zákona – lidská noha na trasu jdoucí skrze soukromý pozemek 50 (slovy padesát!) let nevstoupila, má majitel právo svůj pozemek uzavřít před veřejností;

ale to by nesměl v Británii existovat spolek dobrovolných turistů, povětšinou již věkovitých pánů v pumpkách, turistických botičkách a s holí v ruce, kteří kdesi ukryti hlídají dané lhůty a s neomylnou přesností vyrážejí těsně před propadnutím turistického práva do terénu, projdou na mapách vyznačenou trasu, aby ji na dalších padesát let uchovali průchozí pro veřejnost.

Farmář jim nevrle zabručí v ústrety, ale to je tak jediné, co s tím nadělá; středoškolští učitelé s půlúvazkem výrazového tance či kvantové fyziky na škole a druhým půlúvazkem na rodinném gruntu (graciézní profesorka probouzí dopoledne v duších náctiletých smysl pro krásu vyjádřenou pohybem, aby poté nasedla do terénního auta a spěchala na rodinnou farmu pomoci manželovi obstarat sedmisethlavé stádo ovcí...);

chladivá, temně zelená jezera jako to v Conistonu, jehož svažité, zarostlé břehy ukrývají výcvikové středisko pro studenty tělesné výchovy Birminghamské univerzity;

bleší trhy ve venkovských kostelích – svatostánky se tu otvírají ryze světskému počínání, tedy úžasně žijí... Tomu se budeme věnovat v samostatné kapitole;

menu v zájezdních hostincích, restauracích a pubech na venkově, které má s obecně nechvalně profláklou „anglickou kuchyní“ pramálo společného (snad jen typickou snídání, ta je ovšem ve venkovském podání mnohem